

Огороднік М., Курочкіна М. Розуміння християнами православної і протестантської конфесій особистісних взаємовідносин з Богом // Психологічні дослідження: наукові праці викладачів та студентів соціально-психологічного факультету. Випуск 10. – Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. – С. 66-68.

РОЗУМІННЯ ХРИСТІЯНАМИ ПРАВОСЛАВНОЇ І ПРОТЕСТАНТНСЬКОЇ КОНФЕСІЙ ОСОБИСТІСНИХ ВЗАЄМОВІДНОСИН З БОГОМ

**Марія Огороднік,
Марина Курочкіна**
студентки 3 курсу соціально-
психологічного факультету

Науковий керівник:
кандидат філософських наук,
доцент **Г. В. Пирог**

Більшість людей у своєму житті замислюються над питаннями релігійної віри. Багато теологічних, філософських, релігієзнавчих праць присвячено трактуванням значення Бога та віри для людини й соціуму. У сучасному суспільстві релігія втратила своє абсолютне значення, щодо розуміння Бога та віри спостерігається велика розбіжність: кожна релігійна спільнота, конфесія і, навіть, людина розуміє це по-різному. Згідно християнського вчення, віруючому ніщо не може замінити особисту зустріч із Богом, тільки вона дає фундаментальні підстави для створення сенсу життя і особистісної ціннісної орієнтації [3]. Тому найважливіше в житті християнина – мати особисті стосунки із Богом, що означає усвідомлення потреби в Ньому, прийняття Його у своєму повсякденному житті.

Метою даного дослідження було проаналізувати особливості розуміння особистих взаємовідносин з Богом християнами православної та протестантської конфесій. Було висунуто припущення, що уявлення про особисті взаємовідносини з Богом християн протестантського і православного напрямків відрізняються:

- у протестантів переважає духовний, моральний компонент;
- у православних більш виражена обрядовість.

Різні християнські конфесії мають як схожість, так і відмінності у віровченні та релігійних цінностях. Православна Церква – четверта за чисельністю (після католиків, сунітів та вішнаїтів) релігійна спільнота і друга за чисельністю внутрішньо єдина християнська спільнота у світі [1]. Православний християнин – той, хто покликаний правдиво всім своїм життям прославляти Бога.

У протестантському русі, заснованому на протесті проти обрядів і вірувань Римсько-католицької Церкви [2], ціннісна система набула нових орієнтирів: між людиною й Богом не повинно бути посередників, віра – це прямий зв'язок людини з Богом, його індивідуальні відносини з

«священним космосом» [4]. Однією з провідних протестантських християнських церков України є Всеукраїнський союз церков євангельських християн-баптистів (ВСЦ ЄХБ).

-66-

У пілотажному емпіричному дослідженні взяли участь 20 осіб, з них 10 православних християн і 10 протестантів, які відносяться до союзу ВСЦ ЄХБ. Серед досліджуваних – студенти та працюючі, віком 18-45 років. Основний емпіричний метод дослідження – асоціативний експеримент: учасникам пропонувалось написати десять асоціацій на фразу-стимул «Особисті взаємовідносини з Богом».

За результатами частотного аналізу отриманих даних було виділено найповторюваніші асоціації (табл. 1). Протестанти найчастіше пов'язують взаємовідносини з Богом з християнськими чеснотами (любов, віра) та емоційними станами (впевненість, спокій, радість). Для православних взаємовідносини з Богом асоціюються з внутрішніми (віра) і зовнішніми (церква) атрибутами релігії, ритуальністю (молитва), емоційними станами (спокій) та моральними якостями (чесність).

Таблиця 1

Асоціації до фрази-стимулу «Особисті взаємовідносини з Богом» протестантів та православних християн

	Протестанти		Православні	
1	Впевненість	9	Віра	8
2	Любов	8	Церква	4
3	Радість	7	Молитва	4
4	Спокій	5	Спокій	4
5	Віра	4	Чесність	4

Факторний аналіз асоціацій представників протестантської конфесії дозволив виділити 5 факторів. До першого фактору (29,3% дисперсії) увійшла така характеристика, як «надія». В склад другого фактору (21,2%) – «діяльність», – увійшли «спокій», «поклоніння», «милосердя». Третій фактор (18,1%) склали властивості особистості: «впевненість», «любов»; четвертий фактор (12,9%) – «щирість»; п'ятий (9,5%) – «радість».

Особливий інтерес визиває другий фактор «Діяльність», який описує діяльнісні та моральні властивості представників даної конфесії. Його складають протилежні характеристики – з плюсом «милосердя» та з мінусом «спокій», «поклоніння». Це може свідчити про різноплановість уявлень представників однієї конфесії про діяльність віруючої людини. З одного боку, вона має бути спрямована на Бога (спокій, поклоніння), а з іншого – на людей (милосердя).

За допомогою факторного аналізу асоціацій православних християн було виділено 3 фактори. До складу першого фактору (37,4%) увійшли «спокій», «сповідь»; другого фактору (25, 9%) – «чесність», «молитва», «стійкість», «святий»; третього фактору (13,8%) – «віра», «впевненість».

-67-

Серед зазначених характеристик, можна виділити певні властивості, які пов'язані з обрядовістю віруючих: «сповідь», «молитва», «церква».

В межах фактору «Єднання з Вищим» є значення з плюсом – спокій та з мінусом – сповідь. Цю тенденцію ми можемо побачити також у факторі «Прояви релігійності». Значення цього фактору з плюсом складають – стійкість, святий, з мінусом – чесність, молитва. В межах фактору «Властивості релігійної особистості» характеристика з плюсом – віра, з мінусом – впевненість. Ці дані можуть свідчити про різноплановість розуміння особистих взаємовідносин з Богом представників однієї конфесії.

Таким чином, у розумінні православними християнами взаємовідносин з Богом присутні духовні компоненти релігійності (як і у протестантів), але, на відміну від протестантів, у ньому є також обрядовість. Також потрібно зазначити, що даним християнським конфесіям характерна різноплановість уявлень про особисті взаємовідносини з Богом.

Отже, гіпотеза підтвердилась частково: особисті взаємовідносини з Богом пов'язуються і протестантами, і православними християнами з духовністю (вірою, любов'ю тощо), хоча у православних обрядовий компонент також присутній.

Список використаних джерел:

1. Архімандрит Кирил. У кого вірують православні християни / Кирил Архімандрит // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://orthodox-church.kiev.ua/page182>
2. Маграт А. Богословская мысль Реформации. – Одесса; ОБШ «Богомыслие», 1994. – 293 с.
3. Пирог Г. Особливості системи християнських цінностей / Г. Пирог // Українське релігієзнавство : Бюлетень Української Асоціації релігієзнавців і Відділення релігієзнавства Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. - Київ, 2004. - Вип. 1 (29). - С.21-29.
4. Пирог Г.В. Християнські цінності у сучасному українському суспільстві / Г.В. Пирог // Науковий вісник Чернівецького Університету : зб. наук. праць. – Чернівці, 2004. – Вип. 203-204 : Філософія. - С.22-26.

-68-